

Bezoek aan de Imkerij Lunden

P.J.A. Verkooijen, Teeltgroep Marken

Als koninginnenteler ben ik druk in de weer met de teelt van de Buckfashoningbij. Momenteel is het grootste probleem in de huidige imkerij de gevoeligheid van onze westerse honingbij voor de varroamijt en de diverse daarmee geassocieerde virussen. Naast het telen van Buckfastbijen ben ik daarom ook actief met de teelt op ziektebestendigheid. Dat is de reden dat ik beheerder ben van het teelstation Neeltje Jans.

Het teelstation Neeltje Jans maakt naast raszuivere Primorskyteelten ook kruisingen met Buckfastbijen en met carnica-bijen. Doel hiervan is om ook in deze rassen varroabestendige genen te verspreiden. Varroabestendigheid is niet één eigenschap van onze bijen maar een combinatie van erfelijke eigenschappen die de voortplanting van de mijt frustreert. Introductie van deze genen en vooral het behouden van deze genen is echter niet eenvoudig. Hierop wil ik in dit artikel niet verder ingaan. Op andere plaatsen zijn hierover wel nadere gegevens te vinden. Echter, een eigenschap die zeker van belang is in dit verband, is het hebben van een lange broedloze periode in de winter. Een lange broedloze periode verhindert de vermeerdering van de mijten en zorgt ervoor dat door de natuurlijke sterfte van de mijten de beginbesmetting met mijten in het voorjaar laag is.

Juhani Lunden

Op de laatste Züchterttag van de Europese Buckfastimkers in Aua (Duitsland) hebben wij contacten gelegd met vele Europese telers. Een van hen is Juhani Lunden, die in Finland met 150 productievolkten als imker en koninginnenteler actief is.

Samen met Karl Daniels, een gerenommeerde teler in Duitsland, spraken we af om Juhani te bezoeken in de zomer van 2004. Door diverse omstandigheden leek dit niet te lukken, maar half september vonden we toch tijd om een bezoek aan Finland te brengen. Juhani imkert in een streek die zeer ongunstig voor de bijenhouderij is. De eerste bijen in deze streek zijn geïmporteerd door de grootvader van zijn vrouw in het begin van de vorige eeuw. Daarvoor waren er geen bijen in dit gebied. De winter duurt er langer dan zes maanden en de temperaturen zijn lager dan -35°C over periodes van meer dan twee maanden.

De Buckfastbijen van Juhani

De introductie van Buckfastbijen in dit gebied was dan ook niet eenvoudig. Aanparing met aangepaste darren uit dit gebied over enkele generaties was nodig om een aangepaste Buckfastbij te verkrijgen. Een voordeel hierbij is dat in het gebied waar Juhani werkt slechts twee imkers actief zijn met maar enkele volken. Zijn standbevruchtingen zijn dus eerder te zien als rasbevruchtingen dan als bevruchtingen met onbekend materiaal, zoals in onze streken. Verder beschikt hij over twee landbevruchtingsstations die in een omtrek van meer dan 20 kilometer vrij zijn van andere imkers. Overlevingskansen van zwermen zijn in deze streken nihil, zodat ook lijnenteelt haalbaar is. Zijn materiaal bestaat uit een combinatie van materiaal van Paul Jungels en Zweeds materiaal, dat allebei in het begin van de jaren '90 is geïmporteerd. De enige overige import is Primorskymateriaal om de varroabestendigheid te verhogen.

AVB en de varroamijt

Juhani hecht grote waarde aan de ziektebestendigheid. In Finland is er bijvoorbeeld geen programma om Amerikaans vuilbroed (AVB) te bestrijden. 15 tot 20% van alle volken in Finland is (klinisch) besmet met AVB. Juhani heeft er veel minder last van; hij had dit jaar maar 2 volken met klinische verschijnselen. De methode die hij gebruikt is het opruimen van deze volken en het ontsmetten en verbranden van het besmette

Juhani Lunden en Piet Verkooijen bestuderen de afstamming van de teeltmoeren van Juhani. Juhani houdt zijn volken in ongeïsoleerde houten kisten. Ter informatie: Juhani houdt bijen op honingkamerformaat (16 cm hoogte, 12 ramen), de volken worden op 2 bakken overwinterd, wat overeenkomt met 1 broedbak Dadant of ongeveer 2 broedbakken Simplex.

materiaal in de winter als er geen roverij mogelijk is. Tegen de varroamijt wordt alleen maar een stootbehandeling met een oplossing van oxaalzuur in het najaar toegepast. Elk jaar wordt de toegepaste hoeveelheid oxaalzuur met 20% verminderd. Tot nu toe met goede resultaten. Alhoewel er uitval is, is het percentage overlevende volken zo hoog dat we de indruk hebben dat de door Juhani gekozen methode tot resultaten kan leiden.

Gegevens van de volken worden elektronisch bijgehouden. Ondanks de noordelijke ligging worden gewone houten kasten (18 mm wanddikte) gebruikt door Juhani. Als dak dient een stuk isolatiemateriaal.

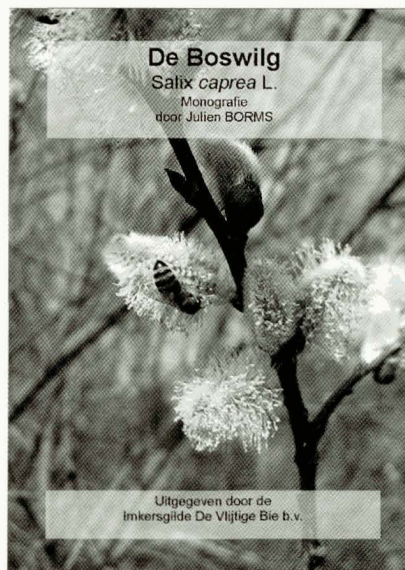
De gewenste eigenschap

Onze interesse in zijn bijen ging daarom naast de teelt op ziektebestendigheid vooral uit naar een stam die een absolute broedrust van ongeveer zes maanden heeft. Hoewel we niet precies weten hoe we deze eigenschap in onze streken moeten behouden, lijkt ons het behoud van deze eigenschap mogelijk door het inspecteren van de volken in de winterperiode. We moeten alleen een slimme manier vinden om dit te controleren zonder de volken al te veel te storen. Hiervoor lijken elektronische methoden tegen niet al te hoge prijzen op de markt aanwezig te zijn. Wij hebben in Finland een groot aantal volken bekeken met teeltmoeren en -dochters en proefvolken die niet behandeld worden tegen de varroamijt. Onze indruk is dat Juhani goed bezig is en flink op weg is om een ziekteresistente bij te telen. Verder is zijn bij zeer goed aangepast aan de lange winters in Finland. Wij hebben daarom ook enige koninginnen van Juhani meegenomen en hopen dat dit materiaal zijn weg zal vinden in de bijenteelt in West-Europa.

De Boswilg: Hoe te vermeerderen?

M.J. van Iersel

'De Boswilg' door Julien Borms, een uitgave van het Imkersgilde De Vlijtige Bie b.v.

De boswilg is een van de vroegst bloeiende inheemse wilgen en daarmee ongetwijfeld belangrijk voor de wereld van de insecten.

In een boekje op A5-formaat met 44 pagina's geeft Julien Borms een volledige beschrijving van de boswilg: groei, voorkomen en bloeiwijze. Ook gaat de schrijver uitgebreid in op het vermeerderen van deze waardevolle drachtplant. Zijn conclusie is dat het vrijwel niet lukt om met behulp van stekken de plant te vermeerderen, maar wel met technieken als enten en afleggen. Ook met zaaien zijn goede resultaten te bereiken. De voorwaarden waaronder dat alles moet gebeuren en de omstandigheden waaronder de kans op succes het grootst zijn worden uitvoerig beschreven. Dit boekje is een onmisbare handleiding voor het vermeerderen van deze plant.

O.a. te koop bij het Bijenhuis te Wageningen à €5,- excl. porto.